

S A D R Ž A J

Predgovor	1
I Uvod u Međunarodno javno pravo	5
A) Uvod	5
B) Podjela Međunarodnog javnog prava	7
B.1.) Odnos unutrašnjeg i Međunarodnog javnog prava	8
B.2.) Značaj i funkcije Međunarodnog prava	11
B.3.) Nastanak Međunarodnog prava	12
B.4.) Stupanje na snagu	13
B.5.) Istorijski razvoj	14
B.6.) Hugo Grotius	16
C) Kodifikacija	18
II Izvori Međunarodnog javnog prava	25
A) Uvod	25
B) Materijalni i formalni izvori Međunarodnog javnog prava	26
B.1.) Materijalni izvori	26
B.2.) Formalni izvori	28
C) Običajno pravo	31
D) Vrste običajanog prava	34
E) Međunarodni ugovori	34
F) Opšta načela prava priznata od strane civilizovanih naroda	36
G) Pomoći izvori	38
G.1.) Učenja najpoznatijih sručnjaka iz svih naroda svijeta	39
G.2.) Sudske odluke	40
G.3.) Pravičnost (ex aequo et bono)	42
G.4.) Odluke međuvladinih međunarodnih organizacija	43
G.5.) Odluke multinacionalnih korporacija	44
G.6.) Odluke nevaladinih organizacija	46
H) Jednostrani akti država	47
I.1.) Notifikacija	47
I.2.) Priznanje	48
I.3.) Protest	48
I.4.) Odricanje	48

III Subjekti Međunarodnog javnog prava	49
A) Uvod	49
B) Država kao subjekat Međunarodnog prava	51
C) Priznanje država	52
D) Priznanje vlada	55
E) Međunarodne organizacije.....	58
F) Međuvladine organizacije	60
G) Ujedinjene nacije	62
G.1.) Članstvo u Ujedinjenim nacijama	65
G.2.) Organi Ujedinjenih nacija	66
G.3.) Generalna skupština.....	67
G.4.) Savjet bezbjednosti.....	70
G.5.) Ekonomsko-socijalni savjet.....	74
G.6.) Sekretarijat Ujedinjenih nacija	74
G.7.) Generalni sekretar.....	75
G.8.) Starateljski savjet.....	76
G.9.) Međunarodni sud pravde	76
G.10) Specijalizovane agencije	77
G.11.) Legislativne aktivnosti.....	80
H) Regionalne Organizacije	81
H.1.) Uvod.....	81
H.2.) Osnovne karakteristike i tipologija.....	82
H.3.) Najvažnije regionalne organizacije	83
H.3.a) Organizacija američkih država.....	83
H.3.b) Savjet Evrope	84
H.3.c) Afrička unija.....	86
H.3.d) Arapska liga	87
H.4.) Regionalne organizacije supranacionalnog karaktera	87
H.4.a) Savjet Evropske unije	89
H.4.b) Komisija	91
H.4.c) Parlament.....	92
H.4.d) Sud pravde	93
H.4.e) Evropski savjet	94
H.5.) Legislativni akti.....	95
I) Nedržavni subjekti akteri	97
I.1.) Ustanici i oslobođilački pokreti	97
I.2.) Nevladine organizacije.....	99
I.3.) Multinacionalane korporacije	101

IV Teritorija	103
A) Teritorija	103
B) Terra nullius	103
C) Otkrića	105
D) Okupacija	105
E) Osvajanja	106
F) Cesija	106
G) Pričaštaj i nanosi	106
H) Granice	107
I) Granice na međunarodnim rijekama	108
J) Trajna neutralnost	111
K) Neutralizam	114
V Vazdušno pravo	115
A) Konvencija iz 1944. godine i sporazumi	117
B) Međunarodna organizacija za vazdušni transport	120
C) Varšavska konvencija iz 1929. godine	120
D) Sporazum iz Montreala iz 1966. godine	120
E) Otmice aviona	121
F) Pravni položaj vazduhoplova	126
VI Polarne oblasti	129
A) Sektorska teorija	129
B) Arktik	130
C) Antartik	132
VII Kosmički prostor i kosmičko pravo	137
A) Pravni režim u kosmičkom prostoru	138
B) Odgovornost za prouzrokovane štete	142
C) Registracija lansiranih kosmičkih objekata	143
D) Sporazum o spašavanju astronauta, povratku astronauta i vraćanju predmeta izbačenih u vanatmosferski prostor	143
E) Sporazum o načinu vođenja aktivnosti država na Mjesecu i drugim nebeskim tijelima	144
F) Vojna upotreba prostora kosmosa i zahtjevi za upotrebu u mirnodopske svrhe	146
G) Odgovornost za štete	147
H) Zagodenja (polucije) životne sredine	147

VIII Međunarodno javno pravo telekomunikacija	149
A) Sloboda upotrebe i zakonski limiti upotrebe	153
B) Sateliti za medijsko emitovanje	155
IX Međunarodno javno pravo drumskog i željezničkog saobraćaja.....	159
A) Pravo međunarodnog drumskog saobaraćaja.....	159
B) Pravo međunarodnog željezničkog saobraćaja	160
C) Međuvladina organizacija za međunarodni prevoz željeznicama	161
X Ugovorno pravo	163
A) Definicija međunarodnih ugovora	164
B) Ugovori između država i međunarodnih organizacija	165
C) Faze zaključivanja međunarodnih ugovora	166
D) Faze nastanka međunarodnih ugovora	166
E) Ratifikacija.....	168
F) Akt formalne potvrde	170
G) Prihvatanje	170
H) Odobravanje	171
I) Pristupanje.....	171
J) Rezerve	172
K) Pravo davanja rezervi	172
L) Prihvatanje pravnih dejstava rezervi	173
M) Stupanje na snagu	174
N) Prestanak dejstva i suspenzija ugovora	175
O) Suspenzija ili privremena obustava dejstva ugovora	176
P) Obustava primjene multilateralnog ugovora.....	176
R) Prestanak ugovora ili povlačenje iz ugovora.....	176
S) Prestanak zbog nemogućnosti izvršenja (ispunjena)	178
T) Bitna promjena okolnosti -klauzula rebus sic stantibus-	179
U) Procedura za prestanak	180
V) Ništavost ugovora.....	180
Z) Prinuda nad predstavnikom države.....	182
A1) Sukob sa peremptornom normom međunarodnog prava	182
B1) Revizija i okončanje međunarodnih ugovora	183
C1) Dejstvo međunarnih ugovora.....	183
D1) Teritorijalna primjena ugovora.....	185

E1) Tumačenje ugovora.....	185
F1) Zabluda.....	187
G1) Prevara i korupcija	188
H1) Sukcesija država	189
I1) Sukcesija ugovora	192
J1) Nove nezavisne države	194
K1) Ujedinjenje ili secesija.....	195
L1) Sukcesija država u odnosu na članstvo u međunarodnim organizacijama, imovini, arhivama, dugovima, privatnim pravima i državljanstvu.....	196
L1.1.) Članstvo u međunarodnim organizacijama	196
L1.2.) Državna imovina.....	198
L1.3.) Državni arhivi	199
L1.4.) Državni dugovi	201
L1.5.) Privatna prava	203
L1.6.) Državna sukcesija i državljanstvo	204
XI Državna jurisdikcija	207
A) Suverenitet i jednakost država.....	207
B) Suverenitet i primjena pravila.....	208
C) Suverenitet i nadležnost.....	209
D) Članstvo u međunarodnim organizacijama	210
E) Domen rezervisan za domaću jurisdikciju.....	210
F) Nadležnost država	211
G) Isključiva nadležnost	212
H) Međunarodna odgovornost država	213
I) Oblici odgovornosti države.....	214
J) Osnovna prava država.....	219
K) Pravo na samoopredjeljenje.....	221
L) Pravo neintervencije	222
M) Pravo na suverenu jednakost	225
N) Pravo na poštovanje.....	226
O) Uzdržavanje od prijetnje silom ili upotrebe sile	226
P) Rešavanje sporova na miran način	229
R) Savjesno ispunjavanje obaveza	230
S) Pomaganje Ujedinjenim nacijama da izvršavaju svoje zadatke.....	231

XII Diplomatsko konzularno pravo	233
A) Organi za vođenje i održavanje međunarodnih odnosa	236
B) Organi unutar države	237
B.1.) Neposredno vođenje inostranih poslova	238
B.2.) Vlada	238
B.3.) Ministar inostranih poslova	239
B.4.) Predstavnički (parlamentarni) organi	240
C) Kodifikacija diplomatskog prava	241
D) Klasifikacija osoblja	242
D.1.) Šef misije	243
D.2.) Klase i prezeansi	243
D.3.) Šefovi misija	244
D.4.) Postavljanje ostalih članova misije	244
E) Funkcije diplomatskih misija	245
E.1.) Okončanje funkcija	247
F) Prostorije i oprema	248
F.1.) Prostorije	248
G) Arhive, dokumenti i službena korespondencija	250
H) Ispunjavanje poslova u državi domaćinu	250
I) Diplomatske privilegije i imuniteti	250
I.1.) Teorije o diplomatskim privilegijama i imunitetima	251
I.2.) Odricanje od imuniteta	254
I.3.) Nepovredivost diplomatskih agenata	255
I.4.) Imuniteti od jurisdikcije lokalnih vlasti	256
I.5.) Imuniteti od civilne i administrativne jurisdikcije	256
I.6.) Imuniteti od jurisdikcije za službene akte	257
I.7.) Imuniteti od primjene lokalnog prava	258
I.8.) Ostali značajni aspekti imuniteta	258
I.9.) Trajanje privilegija i imuniteta	259
J) Konvencija o specijalnim misijama iz 1969. godine	259
K) Imuniteti specijalnih i ad hoc misija	261
K.1.) Početak i trajanje specijalne misije	262
L) Samit diplomatiјa	262
M) Bečka konvencija o predstavljanju država u njihovim odnosima sa međunarodnim organizacijama univerzalnog karaktera iz 1975. godine	263

N) Značajna doktrinarna shvatanja	267
O) Konzularno pravo	271
P) Prevencija i kažnjavanje krivičnih djela protiv međunarodno zaštićenih osoba	274
XIII Pravo mora	277
A) Bazne linije i unutrašnje vode	279
B) Unutrašnje morske vode	280
C) Teritorijalno more	281
D) Pravo neškodljivog prolaza	284
E) Zalivi	285
F) Granične dodirne zone	285
G) Kontinentalni plato	286
H) Ekskluzivna ekomska zona	287
I) Otvoreno more	289
J) Međunarodna zona	290
K) Moreuzi i arhipelazi	292
L) Međunarodni kanali	292
M) Suecki kanal	293
N) Panamski kanal	294
O) Kilski kanal	294
P) Arhipelaške vode	295
R) Delimitacija pomorskih granica	296
S) Progon kroz pomorske zone	298
T) Pojedini modeli upotrebe mora (morske polucije)	298
U) Pravo ribolova	299
V) Rješavanje sporova	301
XIV Međunarodno pravo zaštite životne sredine	305
A) Štetne materije	308
B) Rio deklaracija	308
C) Regionalni sporazumi	312
D) Međunarodne i nevladine organizacije	312
E) UNEP	313
F) Princip zajedničkog naslijeda i brige čovječanstva	315
G) Princip prevencije šteta	316
H) Princip opreza i potrebne brige	316
I) Plaćanje štete od strane učinioca	317

J) Princip nediskriminacije	317
K) Principi zajedničke, ali diferencirane odgovornosti	317
L) Princip međugeneracijske jednakosti	318
M) Globalna promjena klime	321
N) Biološki diverzitet	323
XV Međunarodna ljudska prava	325
A) Povelja Ujedinjenih nacija	328
B) Komisija za ljudska prava Ujedinjenih nacija	329
C) Visoki komesar za izbjeglice Ujedinjenih nacija za ljudska prava	330
D) Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima	331
E) Paktovi o ljudskim pravima UN	332
E.1.) Pakt o građanskim i političkim pravima.....	333
E.2.) Pakt o ekonomskim socijalnim i kulturnim pravima	334
E.3.) Drugi pravni instrumenti Ujedinjenih nacija o ljudskim pravima	335
F) Specijalizovane agencije i regionalne organizacije	336
G) Regionalna ljudska prava i institucije	336
G.1.) Evropski system	337
G.2.) Institucije u Konvenciji	337
G.3.) Ostale evropske konvencije o ljudskim pravima.....	338
G.4.) Evropska konvencija za prevenciju, torture, nehumanih, tretmana i ponižvajućeg kažnjavanja.....	339
G.5.) Inter-američki sistem zaštite ljudskih prava.....	339
G.6.) Komisija	341
G.7.) Afrički sistem zaštite ljudskih prava	342
G.8.) Komisija	342
XVI Upotreba sile i kontrola naoružanja	345
A) Generalna zabrana upotrebe sile.....	349
B) NATO pakt	352
C) Mirovne operacije UN prema Povelji UN	353
D) Mirovne operacije regionalnih organizacija	256
E) Mirovne operacije subregionalnih organizacija.....	357
F) Različiti osnovi upotrebe sile	358
G) Održavanje mira od strane Ujedinjenih nacija	359
H) Kontrola naoružanja	361

H.1.) Kratak istorijski pregled	361
H.2.) Konvencionalno naoružanje	361
H.3.) Hemijsko i biološko naoružanje	362
H.4.) Nuklearno oružje	364
I) Međunarodno humanitarno pravo.....	365
XVII Međunarodno ekonomsko javno pravo.....	371
A) Uvod	371
B) Međunarodne organizacije od opštег značaja	272
B.1.) Opšti sporazum o carinama i trgovini - GATT 1947-1994	372
1. Nastanak	372
2. Pravna priroda GATT-a.....	374
3. Ciljevi - principi GATT-a.....	374
4. Sadržina Sporazuma	375
c) Prvi dio sporazuma - Principi i koncesije	376
1. Klauzula najpovlašćenije nacije	376
2. Lista ugovornih koncesija.....	377
3. Dozvoljene uvozne dažbine.....	378
d) Drugi dio Sporazuma	378
1. Klauzula nacionalnog tretmana	378
2. Klauzula slobodnog tranzita	380
B.2.) Svjetska trgovinska organizacija	381
1. Urugvajska runda pregovora	381
2. Sadržina i karakter Finalnog akta	382
3. Sporazum o osnivanju multilateralne trgovinske organizacije - Svetske trgovinske organizacije	383
3a. Sadržina sporazuma o Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (STO)	383
3b. Organizacija i način rada	385
4. Osnovni principi multilateralnog trgovinskog sistema prema pravilima STO	386
4a. 1. Princip zabrane diskriminacije.....	386
4a. 2. Princip slobodnije trgovine	387
4a. 3. Princip predvidivosti	388
4a. 4. Princip promovisanja konkurenциje	389

4a. 5. Princip podsticanja razvoja i ekonomskih reformi	389
5. Odnos GATT-a i STO	390
6. Ostali multilateralni trgovinski sporazumi	392
6. 1. Sporazum o trgovinskim aspektima trgovine pravima intelektualne svojine (TRIPS)	393
7. Rešavanje sporova u okviru STO	393
8. Budući rad STO - Doha agenda	395
C) Međunarodne finansijske organizacije	396
C.1.) Međunarodni monetarni fond	396
1. Nastanak i organi Fonda	396
2. Izvori sredstava	397
3. Način rada i odlučivanja	397
4. Zadaci	398
5. Članstvo	398
6. Poslovi održavanja stabilnih valutnih kurseva	399
7. Poslovi pozajmljivanja - kreditne operacije	400
8. Neposredna primena i direktno dejstvo odredbi Statuta Fonda	401
C.2.) Grupacija Svjetske banke	402
a) Međunarodna banka za obnovu i razvoj	402
1. Organizacija Banke	402
2. Zadaci	403
3. Organi	403
4. Način odlučivanja	404
5. Finansijska struktura Banke	404
6. Poslovi Banke	405
b) Međunarodno udruženje za razvoj	406
1. Osnivanje i zadaci	406
2. Članstvo i organi	406
c) Agencija za multilateralno osiguranje invensticija	407
1. Osnivanje	407
2. Značaj	408
3. Pravni položaj	409
4. Djelatnost	409
5. Sredstva i odgovornost	410

6. Osigurani rizici	410
7. Pojam investicija i investitora	411
8. Dopunske delatnosti Agencije.....	412
9. Organizacija i upravljanje	412
10. Glasanje i predstavljanje.....	413
d) Međunarodni centar za rješavanje invensticionih sporova ...	414
1. Osnivanje i zadaci.....	414
2. Organi	415
3. Nadležnost Centra	416
4. Delokalizacija Centra	416
5. Nezavisnost Centra.....	417
6. Izuzeci od potpune delokalizacije	417
e) Komisija Ujedinjenih nacija za Međunarodno trgovinsko pravo-UNCITRAL	418
1. Osnivanje	418
2. Sastav i zadaci	418
3. Način rada.....	419
4. Ostvareni rezultati na polju unifikacije međunarodnog trgovačkog prava	420
5. Rezultati dosadašnjeg rada po pojedinim oblastima	421
XVIII Skraćenice	423
XIX Literatura	425
A) Izbor časopisa	427
XX Korisne internet adrese	429